

УДК 349.41

Ігнатенко Ірина Володимирівна

*Асистент кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
кандидат юридичних наук*

СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ "ЗЕЛЕНОЇ" МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ignatenko I. V.

Formation of Legal Regulation of "Green" Urban Development

Abstract. "Green" building is a specific and promising way to the greening of urban planning activities. At this stage, the development of green building in Ukraine serves an important improvement and updating of the regulatory framework that would meet the modern trends in the implementation of "green" technologies in the construction and operation of buildings and structures. It is necessary to actively create and develop national standards for "green" construction. Legal provisions aimed at promoting "green" construction, should harmoniously combine public and private interests in urban development activities and create the basis for an environmentally oriented business.

Keywords: *urban planning, development, construction, green construction, land protection, land use, urban development, land within settlements, urban planning documentation, planning, land development, sustainable development, the environment, greening.*

Заслуговує на увагу питання екологізації земельного законодавства і тісно пов'язаного із ним законодавства у сфері містобудування. Зокрема, екологізації земельного законодавства сприяють положення ст. 50 Конституції України, якою визначено право громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Передумовою реалізації заходів правової охорони земель можна вважати закріплені у ст. 66 обов'язок громадян не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодувати завдані збитки [1]. Конкретизуючи конституційні вимоги, ЗК України, визнаючи принципи земельного законодавства, у п. "д" ст. 5 закріпив, що земельне законодавство базується на принципі пріоритету вимог екологічної безпеки.

Екологізація земельного законодавства реалізується також і в ст. 91, в якій закріплено обов'язки власників земель-

них ділянок додержуватися вимог законодавства про охорону довкілля, підвищувати родючість ґрунтів та зберігати інші корисні властивості землі, за свій рахунок привести земельну ділянку в попередній стан у разі незаконної зміни рельєфу [2]. Втіленням принципу екологізації земельного законодавства виступають і закони України "Про охорону земель", "Про державний контроль за використанням та охороною земель".

Проте наростання негативного навантаження життєдіяльності суспільства на земельний природний потенціал вимагає від законодавця запровадження жорсткішої екологізації земельних прав громадян, тобто тіснішої прив'язки цих прав і обов'язків щодо екологічної охорони та відтворення землі [3, с. 241]. В літературі, під екологізацією земельного законодавства розуміють процес впровадження екологічних вимог у законодавчі та інші земельно-правові акти, що регулюють використання зем-

лі або будь-яку господарську чи іншу діяльність, що негативно впливає або може вплинути на стан земель як компонента навколишнього природного середовища [4, с. 31]. Сьогодні земельне право включає окремий інститут охорони земель, який найбільшою мірою пронизаний екологічними вимогами.

Вибір теми статті визначено актуальністю порушеної в ній проблеми, деякі аспекти якої розглядаються в роботах таких представників науки земельного права, як Р. І. Марусенко, А. М. Мірошніченко, А. І. Ріпенко, М. В. Шульга та ін.

Метою статті є вивчення низки питань правового забезпечення "зеленої" містобудівної діяльності.

Стан навколишнього природного середовища багато в чому залежить від екологізації містобудівної діяльності. Так, в силу технологічного різноманіття будівельного процесу безпосереднє використання земної поверхні пов'язане з експлуатацією значної кількості будівельної техніки та автотранспорту. При забудові земель за рахунок, перш за все, використання спеціальних механізмів і проведення окремих робіт (зварювання, різання металу, нанесення покриттів з використанням лакофарбових та інших матеріалів, що містять летючі компоненти) відбувається викид в атмосферне повітря діоксиду азоту, оксиду заліза, марганцю та його сполук, а також інших забруднюючих речовин. Виходячи з тимчасового характеру будівельної діяльності, викиди в атмосферне повітря мають нетривалий характер і в основному відносяться до неорганізованих викидів. Після введення в експлуатацію склад і характер таких викидів змінюється¹.

¹ Навіть при відсутності виробничої діяльності, використання зведеного об'єкта для житла за даними Всесвітньої ради з екологічного будівництва (WorldGBC), на будівлі припадає близько 40% викидів CO₂. За цим показником будівлі випереджають транспорт і промисловість. Такі цифри виходять при розрахунку на всьому життєвому циклі будівлі викидів CO₂ при виробництві енергії і матеріалів, які витрачаються на будівництво, експлуатацію, знос та утилізацію будівель.

Законодавство у сфері містобудівної діяльності, цивільне законодавство ґрунтується на традиційному положенні щодо забудови земель як використання виключно земельних ділянок. Не враховується, що забудова земель комплексно впливає на природу, а екологічне право ґрунтується на диференційованому правовому регулюванні використання природних ресурсів. Отже, норми права, що регулюють відносини щодо забудови земель, не здійснюють необхідного системного впливу. Для забезпечення під час будівництва, реконструкції будівель і споруд раціонального використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища потрібна гармонізація екологічного (в тому числі природноресурсного) законодавства і законодавства у сфері містобудівної діяльності. В останні роки майже не вносяться зміни в нормативні правові акти, що регулюють суспільні відносини у сфері природокористування і охорони навколишнього середовища. При цьому не можна сказати, що в екологічному законодавстві усунені всі прогалини і протиріччя, а містобудівне законодавство, що регулює забудову земель, є досить екологізованим.

На сьогодні екологізація містобудівної діяльності не вважається пріоритетним напрямком розвитку України, але модернізація економіки і формування соціально-орієнтованого її типу розвитку без цього курсу неможливі. Екологізація містобудівної діяльності передбачає прийняття системи організаційних, правових, економічних, технологічних, технічних та інших заходів, спрямованих на підвищення ефективності природокористування, зниження негативних впливів на природне середовище, забезпечення сприятливого навколишнього природного середовища та екологічної безпеки при наданні природних об'єктів для будівництва та протягом усього життєвого циклу будівлі або споруди. Про екологізацію мі-

стобудівної діяльності свідчить діяльність дослідників, проектувальників, будівельників з реалізації названих заходів для ефективного й послідовного досягнення мети сталого розвитку міських територій.

Поява терміну "зелене" будівництво пов'язане з розвитком світової економіки, яка взяла загальний курс на "зелену" економіку, орієнтовану, перш за все, на зниження енергоємності виробництва, просування стратегії енергоефективності та широке використання джерел альтернативної енергії. Концепція "зеленої" економіки отримала значну увагу міжнародного співтовариства як інструмент вирішення фінансової кризи у 2008 році і була однією з тем на Конференції ООН зі сталого розвитку "Ріо+20" (2012 р.) в контексті сталого розвитку та викорінення бідності. У 2011 р ЮНЕП опублікувала доповідь про "зелену" економіку, в якій вона визначається як економіка, орієнтована на поліпшення добробуту людства і соціальна рівність через істотне скорочення ризиків від зміни навколишнього середовища і нестачі екологічних ресурсів [5].

Слід наголосити, що поняття "зелене будівництво" не є новелою для вітчизняного нормативно-правового регулювання. Оскільки ще на початку реконструктивного періоду історії нашої країни уряд підсиленими темпами вирішувати проблему міської екології. Перед фахівцями зеленого будівництва стояли питання дендрологічного, екологічного та естетичного аспектів. Так, у середині 1930-х рр. у м. Харкові була утворена проектувально-будівельна контора Тресту зелених насаджень. Спираючись на досвід її роботи Всеукраїнська конференція із зеленого будівництва, яка відбулася у лютому 1935 р. в Києві при Наркомгоспі, намітила організацію проектних майстерень. Організація таких проектних майстерень мала сприяти поліпшенню проектів озеленення міст і селищ України [6, с. 118.]. Харків тоді

став потужним центром наукової розробки проблем зеленого будівництва. В цей період служби озеленення поступово стали переходити від захисту та відродження міської зелені до розгортання робіт із зеленого будівництва на нових площах.

На сьогодні у м. Харкові діють комунальні підприємства із зеленого будівництва, однак їх діяльність пов'язана виключно з питаннями благоустрою та озеленення територій.

Необхідно зазначити, що на разі законодавче "розуміння" поняття "зелене будівництво" є некоректним. Зокрема, названий термін зустрічається у Наказі Мінбуду України "Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України" [7], відповідно до якого зелене будівництво характеризується як "комплекс робіт щодо створення нових міських зелених насаджень і реконструкції наявних".

Однак термін "зелене будівництво" може трактуватися неоднозначно і досить широко. У сучасному трактуванні "зеленого будівництва" пропонується розглядати більш широке коло питань, так як мова йде про зведення об'єктів за спеціальними технологіями на спеціально підготовлених територіях. Такі об'єкти повинні будуватися з розрахунком мінімального впливу на навколишнє природне середовище та забезпечення найбільш сприятливих і комфортних умов для проживання.

"Зелене" будівництво – це підхід до проектування, облаштування та утримання споруд з метою скорочення негативного впливу на навколишнє середовище і підвищення благоустрою населення [8]. У ст. 1 Проекту Закону "Про додаткові заходи зниження негативною впливу об'єктів будівництва на навколишнє середовище" (Проект Закону № 5210; знято з розгляду) зелене будівництво розглядалося як заходи мінімізації впливу будівлі на навколишнє природне середовище та на життєдіяль-

ність людини, які ґрунтуються на системі балів і дозволяють надати будівлі сертифікат відповідності будівлі стандартам зеленого будівництва [9].

Також під "зеленим" будівництвом прийнято розуміти зведення і експлуатацію будівель з меншим рівнем споживання енергії і матеріалів на всьому протязі життєвого циклу будинку. Найбільш вдалим є визначення яке надає Національне агентство сталого розвитку, за яким "зелене будівництво" – це практика будівництва і експлуатації будівель, цілями якої є зниження рівня споживання енергетичних і матеріальних ресурсів упродовж усього життєвого циклу будівлі, збереження або підвищення якості будівель і комфорту їх внутрішнього середовища. Основною турботою цього підходу є скорочення загального впливу будови на довкілля і людське здоров'я. Ця практика розширює і доповнює класичне будівельне проєктування поняттями економії, корисності, довговічності і комфорту [10].

Впровадження вимог "зеленого" будівництва забезпечує екологізацію містобудівної діяльності та є найважливішою умовою скорочення шкідливого впливу на природу, зниження рівня споживання природних ресурсів (включаючи енергетичні) і здійснення їх раціонального використання.

Зниження впливу будівель на протязі всього життєвого циклу на навколишнє природне середовище і на здоров'я людини досягається в першу чергу за рахунок: 1) ефективного використання енергетичних і водних ресурсів; 2) використання екологічно безпечних будівельних матеріалів; 3) скорочення відходів, шкідливих викидів і інших впливів на навколишнє середовище; 4) використання будівельних матеріалів місцевого походження (зниження шкоди навколишньому середовищу від транспортування матеріалів); 5) використання поновлюваних джерел енергії для забезпечення енергетичних потреб (сонячна

енергія, вітроенергетика, геотермальна енергетика); 6) використання матеріалів з підвищеними показниками енергоефективності та енергозбереження.

Необхідно відзначити, що за кордоном термін "зелене будівництво" використовується в контексті стандарту "зеленого будівництва", що, швидше за все, має на увазі сам нормативний документ, в рамках якого регламентовані деякі загальноприйняті і узаконені норми і правила.

Однак цим терміном також позначають нормований показник (норму), який є встановленим і узаконеним стандартним показником, нормативом (стандартом). Іноді стандартом "зеленого будівництва" називають методичний документ, що містить характеристики безлічі конкретних нормативних показників (стандартів), яким повинен відповідати об'єкт, і тому стосовно даного випадку замість терміна стандарт "зеленого будівництва", напевно, логічніше буде використовувати вираз методичний документ. Необхідно відзначити, що перелік таких нормативних показників (стандартів) в методичному документі може бути досить великим. Як правило, в рамках конкретного методичного документа вони групуються певним чином, визначаючи напрям, в якому потрібно діяти, щоб досягти певних цілей, поставлених при проєктуванні, будівництві та експлуатації об'єкта.

"Зелені" стандарти були сформульовані в зарубіжних країнах для оцінки екологічної ефективності споруджуваних і існуючих будівель, споруд різного призначення. Існує кілька міжнародних систем оцінки екологічної ефективності будівель: Green Star (Австралія, Нова Зеландія); LEED Canada™ (Канада); Green Globes (BREEAM Канада); German Sustainable Building Certification (Німеччина); IGBC Rating System & LEED India™ Green Building Rating Systems (Індія); Comprehensive Assessment System for Building Environmental Effici-

ency, CASBEE (Японія); Green Star NZ (Нова Зеландія); Green Star SA (Південна Африка); BREEAM (Великобританія); — LEED Green Building Rating System™ (США).

Серед міжнародних "зелених" стандартів в будівництві найбільш відомі системи Building Research Establishment Environmental Assessment Method (BREEAM — Великобританія), Leadership in Energy and Environment Design (LEED — США), DGNB (Німеччина). Кожна з систем передбачає різні рівні сертифікації на підставі розроблених рейтингових показників. Названі системи мають міжнародний статус і використовуються для оцінки будівель незалежно від їх територіальної і "національної" приналежності.

Міжнародна практика показує, що найбільш ефективно екологічне будівництво розвивається за умови впровадження комплексу заходів на різних рівнях регулювання містобудівного процесу — визначення державних цілей в сфері досягнення енергоефективності, модернізація нормативно-правової бази будівництва, фінансування та впровадження добровільних екологічних стандартів будівництва.

Додатковим стимулом впровадження систем добровільних екологічних сертифікацій стало створення у 2000 році Всесвітньої ради з екологічного будівництва — міжурядової мережевої організації, що об'єднує аналогічні Ради по всьому світу. Штаб-квартира Всесвітньої ради з екологічного будівництва знаходиться в Канаді, де щорічно проходить Всесвітній конгрес екологічного будівництва.

Зараз сертифікація настільки популярна, що екологічні стандарти стали обов'язковими для багатьох типів будівель в різних країнах світу [11]. Незважаючи на регіональні переваги в застосуванні національних систем сертифікації, домінуючими на сьогоднішній день є системи BREEAM та LEED.

В основу розробки міжнародних екологічних стандартів BREEAM і LEED закладені наступні цілі: 1) незалежна оцінка і підтвердження екологічних практик; 2) реалізація широкого спектра екологічних вимог та об'єднання їх в єдиній концепції; 3) балансування цілей енергоефективності з показниками якості будівництва, здорового і комфортного середовища; 4) формування критеріїв і вимог, що перевищують законодавчі стандарти, які могли б стати двигунами модернізації будівельного сектора; 5) зменшення впливу техногенного середовища на природу; 6) надання бренду для будівель, зрозумілого широкому колу інвесторів, орендарів і кінцевих користувачів; 7) заохочення попиту на екологічні будівлі і технології.

Необхідно нагадати, що з нагоди Всесвітнього Дня Довкілля, проведеного в рамках Екологічної програми Організації Об'єднаних Націй 03.06.2005 р. в Сан-Франциско. Каліфорнія, м. Київ підписав Екологічну угоду міст, у якій визначено 7 напрямів діяльності і відповідно 11 дій, які кожне місто-учасник повинно виконати протягом 7 років з дня підписання Угоди. Серед таких напрямів — міське проектування, складовим елементом якого є, зокрема, зелене будівництво, що полягає "в прийнятті політики, яка передає під мандат стандарт рейтингової системи оцінки зеленого будівництва, що стосується всіх муніципальних новобудов" (дія 7). Як бачимо, майже 12 років з дня підписання цієї Угоди минуло, а в законодавстві немає навіть розуміння вказаного поняття. Це свідчить про застарілість та відставання рівня правового вітчизняного регулювання містобудівного законодавства від законодавства зарубіжних країн, а також про низький рівень державного, самоврядного та виробничого управління у сфері управління процесом капітального будівництва та природокористування, які в кінцевому результаті відповідають за

втілення концепції сталого розвитку на внутрішньодержавному рівні.

Сучасне зростання "зеленої" економіки спостерігається серед Західних тенденцій, а саме в США – це 23 % частки ринку, в Європі небагато менше, приблизно – 21 %, а в Україні – поки 0 %. У нашій країні екологічне будівництво не має темпів зростання, але набирає актуальності в даному розвитку, що підкріплено існуванням певних рад з екологічного будівництва, різних об'єднань з метою впровадження міжнародних стандартів в Україні.

Наприклад, створено громадську організацію "Рада із Зеленого будівництва", яка є членом Всесвітньої Ради із Зеленого Будівництва (World Green Building Council) [12]. В якості пріоритетних напрямків роботи Ради можна виділити наступні: 1) впровадження міжнародних стандартів "зеленого" будівництва в Україні; 2) внесення змін в українське законодавство з метою розвитку "зеленого" напрямку в будівельній галузі; 3) сертифікація будівель відповідно до "зелених" стандартів; 4) проведення круглих столів та конференцій для фахівців будівельної та енергетичної галузі, популяризація ідей "зеленого" будівництва шляхом створення і підтримки веб-порталу та ін.

Безумовно, в останні кілька років помітно посилення уваги громадськості до цієї проблеми. Зокрема, у 2016 році був проведений I Міжнародний форум з "зеленого будівництва": "Україна — зелена країна". Мета форуму полягала у виявленні перспектив розвитку "зеленого" будівництва в Україні, аналіз світового досвіду та програм державної підтримки. Основними питаннями для обговорення стали: 1) нормативна база для впровадження "зеленого" будівництва в Україні; 2) стимулювання "зеленого" будівництва в Україні; 3) міжнародні екологічні зобов'язання України; 4) зміни в законодавстві України з питань "зеленого" будівництва; 5) розро-

блення національної системи "зелених" будівельних стандартів; 6) економічна складова "зеленого" будівництва — світовий досвід. Ще один форум заплановано на 2 березня 2017 року в рамках Будівельного конгресу України "Зелене будівництво: всі аспекти реалізації".

В Україні вже зареєстровано два об'єкти з сертифікації – бізнес-центр в Києві і житловий мікрорайон "Ліски-2" у Миколаєві. Ця сертифікація направлена на організацію найбільш прийнятно-го будівництва для навколишнього середовища, зокрема вони контролюють виконання ефективного використання енергії та води, зниження викидів CO₂, забезпечення найбільш прийнятного клімату всередині приміщення, управління ресурсами і відстеження впливу людської діяльності на їх стан. Отже, в Україні робляться спроби по введенню енергетичної ефективності будівель як першого кроку на шляху по встановленню норм екологічного будівництва.

Обмежувати екологізацію містобудівної діяльності тільки вимогами "зелених" стандартів і "зеленим" будівництвом не можна з об'єктивних причин. Стандарти встановлюють екологічні вимоги до проєктованих, побудованих, такими що реконструюється і зданим в експлуатацію будівель, споруд. Ці документи застосовуються для оцінки будівель, споруд або їх проєктної документації, коли вже територія, що буде забудовуватися, визначена, відповідно, вже на стадії проєктування, будівництва, реконструкції та експлуатації завданням зацікавленого суб'єкта є здійснення своєї діяльності з урахуванням вимог її екологізації. Водночас поки що не вирішене завдання щодо вибору найбільш оптимального та такого що відповідає правовим вимогам охорони навколишнього середовища земельної ділянки або іншого природного об'єкта, що забудовується. Норми про "зелене" будівництво в силу придатності щодо конкретної вже обраної земельної ділянки

не повною мірою охоплюють таке важливий напрямок правового регулювання забудови земель, як забезпечення їх раціонального використання та зовсім не стосуються еколого-ефективного використання природних об'єктів на стадії, що передує проектуванню, — надання природного об'єкта (його частини) для будівництва.

Таким чином, багато стратегічних цілей та поставлених державою завдань можуть бути вирішені тільки через будівництво та подальшу експлуатацію зведених будівель, споруд. Об'єктивно існуюча потреба в збереженні сприятливого навколишнього природного середовища, забезпеченні раціонального використання природних об'єктів і ресурсів в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь і прийнята державами концепція сталого розвитку обумовлюють необхідність формування, послідовної та планомірної реалізації екологізації будівельної галузі як одного з пріоритетних напрямків розвитку України.

Будівельна діяльність, підтримувана споживачами будівельних послуг і результатів, має бути екологічно орієнтованою. "Зелене" будівництво є специфічним і перспективним способом екологізації містобудівної діяльності. Інформування населення про переваги "зеленого" будівництва та впровадження приватноправовими і публічно-правовими засобами вимог "зелених" стандартів на практиці дозволить створити базис для сталого розвитку суспільства.

Правове та нормативно-технічне регулювання "зеленого" будівництва повинно бути орієнтоване на охорону навколишнього природного середовища від негативного впливу будівництва, реконструкції, експлуатації побудованого об'єкта в частині зменшення впли-

ву будівельних матеріалів і конструкцій, мінімізації відходів при виконанні будівельних робіт, забезпечення енергозбереження, енергоефективності будівлі, споруди і раціонального водокористування. В цілому "зелене" будівництво спрямовано на мінімізацію та оптимізацію ресурсоспоживання.

При цьому недостатній рівень правового регулювання визначається учасниками ринку нерухомості як один з головних чинників гальмування розвитку "екологічного будівництва". Правові норми, спрямовані на сприяння "зеленому" будівництву, повинні гармонійно поєднувати публічні та приватні інтереси в містобудівній діяльності і створити базис для екологічно орієнтованого бізнесу.

На даному етапі розвитку зеленого будівництва в Україні важливим виступає удосконалення та актуалізація нормативно-правової бази, яка відповідає сучасним тенденціям впровадження "зелених" технологій в будівництво та експлуатації будівель і споруд. Необхідно активно створювати і розвивати національні стандарти щодо зеленого будівництва. Тут необхідні державні вимоги обов'язкової сертифікації будівель за національним екологічним стандартом.

Початком активного розвитку і впровадження "зелених" технологій в будівництво на території України можуть стати пілотні проекти із застосуванням "зелених" технологій, які не потребують великих вкладень. Позитивні результати подібної практики дозволять збільшити діапазон, як самих технологій, так і розширити ряд компаній, які впроваджують ці технології, а також привернути увагу громадськості і політичних діячів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відом. Верхов. Ради України. — 2002. — № 3-4. — Ст. 27.
3. Бондаренко М. В. Земельні права громадян // Наукові записки нац. ун-ту "Киє-

- во-Могиллянська академія". — 1999. — Т. 9. — Ч. 2. — С. 240–243.
4. Мунтян В. Актуальність екологізації земельно-законодавства // *Право України*. — 2012. — № 7. — С. 28–32.
5. Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication. URL: <http://www.unep.org/greeneconomy>. (дата звернення: 19.02.2017).
6. Колесников А. И. Из опыта озеленения городов УССР // *Проблемы садово-парковой архитектуры*. — 1936. — С. 106–121.
7. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Мінбуду України від 10.04.2006 р. № 105 // *Офіц. вісн. України*. — 2006. — № 31. — Ст. 2276.
8. Інформаційне бюро. Зелені стандарти. URL: <http://www.greenstand.ru/publ/view/3.html> (дата звернення: 19.02.2017).
9. Проект Закону "Про додаткові заходи зниження негативного впливу об'єктів будівництва на навколишнє середовище" від 8 жовтня 2009 р. № 5210. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF40Q00A.html. (дата звернення: 19.02.2017).
10. Національне агентство стійкого розвитку. URL: <http://green-agency.ru> (дата звернення: 19.02.2017).
11. Гусева Т. В. Зеленые стандарты: современные методы экологического менеджмента в строительстве // *Компетентность*. — 2012. — № 8. — С. 22–28.
12. World Green Building Council: About WorldGBC. URL: <http://www.worldgbc.org/index.php?cIP=220> (дата звернення: 19.02.2017).

REFERENCES:

1. *Konstytutsiia Ukrainy* (1996) [Constitution of Ukraine]. Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy [Supreme Council of Ukraine]. 30. St. 141. [in Ukrainian].
2. *Zemelnyi kodeks Ukrainy* (2001) [The Land Code of Ukraine]. Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy [Supreme Council of Ukraine]. 3–4. St. 27. [in Ukrainian].
3. Bondarenko M. V. (1999) *Zemelni prava bromalian* [Land rights of citizens]. *Naukovi zapysky nats. un-tu "Kyievo-Mohylianska akademiia"* [National Scientific notes university "Kyiv-Mohyla Academy"]. T. 9. Ch. 2. S. 240–243. [in Ukrainian].
4. Muntian V. (2012) *Aktualnist ekolohizatsii zemelnoho zakonodarstva* [The urgency of greening land legislation]. *Pravo Ukrainy* [right Ukraine]. № 7. S. 28–32. [in Ukrainian].
5. Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication. URL: <http://www.unep.org/greeneconomy>.
6. Kolesnikov A. I. (1936) *Iz opyta ozeleneniya gorodov USSR* [From urban gardening experience in the USSR]. *Problemy sadovo-parkovoy arkitektury* [Problems of landscape architecture]. S. 106–121. [in Russian].
7. *Nakaz Minbudu Ukrainy "Pro zatverdzhennia Pravyi utrymanna zelenykh nasadzhen u naselennykh punktakh Ukrainy"* (2006) [Order of the Ministry of Construction of Ukraine "On approval of the Rules maintenance of green spaces in towns Ukraine"]. *Ofits. visn. Ukrainy* [Official Bulletin of Ukraine]. 31. St. 2276. [in Ukrainian].
8. *Informatsiine biuro. Zeleni standarty* [Information Office. Green standards] URL: <http://www.greenstand.ru/publ/view/3.html>. [in Ukrainian].
9. *Proekt Zakonu "Pro dodatkovi zakhody znyzhennia nehatyvnoho vplyvu obiektiv budivnytstva na navkolysbnie seredovysbche"* (2009) [Draft Law "On additional measures to reduce the negative impact of construction on the environment"]. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF40Q00A.html. [in Ukrainian].
10. *Natsionalne abenstvo stiikobo roznytku* [National Agency for sustainable development]. URL: <http://green-agency.ru/>. [in Ukrainian].
11. Guseva T. V. (2012) *Zelenye standarty: sovremennye metody ekhologicheskogo menedzhmenta v stroitel'stve* [Green standards: modern methods of environmental management in construction]. *Kompetentnost'* [Competence]. 8. S. 22–28. [in Russian].
12. World Green Building Council: About WorldGBC. URL: www.worldgbc.org/index.php?cIP=220.

ESSA

Eurasian Social Sciences Association

**Eurasian Academic
Research Journal**

MULTILINGUAGE SCIENCE JOURNAL

2017. № 3 (09)

Yerevan 2017

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief

Stefanchuk Mykola

PhD (Law), Associate Professor, Honored Lawyer of Ukraine. Taras Shevchenko National University of Kyiv

Executive editor

Harutyunyan Robert

President of Eurasian Social Science Association

Deputy Editors

Dobhan Valerii

Doctor of Science (Public Administration), Associate Professor.
Ukrainian Doctors Assembly of Public Administration

Kalaur Ivan

Doctor of Science (Law), Associate Professor. Ternopil National Economic University

Kulynych Roman

Doctor of Science (Economics), Professor. Khmelnytsky University of Management & Law

Editors

Etel Leonard

Doctor Habilitatus (Law), Professor.
University of Bialostok

Havryliuk Ruslana

Doctor of Science (Law), Associate Professor.
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Hryniak Andrii

Doctor of Science (Law), Professor.
Research Institute of Private Law
and Entrepreneurship.
National Academy of Law Sciences of Ukraine

Kostytskiy Vasyil

Doctor of Science (Law), Professor,
Academician of National Academy of Legal Science,
Honored Lawyer of Ukraine.
Ukrainian Lawyers Association

Kulynych Omelian

Doctor of Science (Economics), Professor.
Khmelnytsky University of Management & Law

Muzyka Anatolii

Doctor of Science (Law), Professor, Corresponding
Academician of National Academy of Legal Science

Muzyka-Stefanchuk Oksana

Doctor of Science (Law), Professor.
Taras Shevchenko National University of Kyiv

Patsurkivskiy Petro

Doctor of Science (Law), Professor,
Honored Lawyer of Ukraine.
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Ruskowski Eugeniusz

Doctor Habilitatus (Law), Professor.
University of Bialostok

Stefanchuk Ruslan

Doctor of Science (Law), Professor.
Corresponding Academician of National Academy
of Legal Science

Sviatotskiy Oleksandr

Doctor of Science (Law), Professor,
Academician of National Academy of Legal Science,
Honored Lawyer of Ukraine.
Higher School of Advocacy
of the Ukrainian National Bar Association

Voloshyn Yurii

Doctor of Science (Law), Professor,
Honored Lawyer of Ukraine.
Institute of Legislation of the Verkhovna Rada
of Ukraine

Babii Iryna

PhD (Economics), Associate Professor.
Khmelnytsky National University

Butenko Andrii

PhD (History), Associate Professor.
European University

Harutyunyan Lusine

MIP (Law, Intellectual Property).
Eurasian Social Science Association

Kojayan Hripsime

PhD (Law), Associate Professor.
Russian-Armenian University

Khomenko Mykhailo

PhD (Law).
Association of Civil Lawyers of Ukraine

Kresin Oleksii

PhD (Law), Associate Professor.
V. M. Koretskyi Institute of State and Law,
National Academy of Sciences of Ukraine

Levkiskiy Bobdan

PhD (Law), Senior Researcher.
Research Institute of Private Law
and Entrepreneurship,
National Academy of Law Sciences of Ukraine

Rozbko Oleksandr

PhD (Economics), Associate Professor.
Institute of Postgraduate & Continuing Education
Taras Shevchenko National University of Kiev

Sargsyan David

PhD (Law).
European Regional Educational Academy

Stepanyan Ani

PhD (Law).
Eurasian Social Science Association

Vyhovskiy Dmytro

PhD (Law), Associate Professor.
Khmelnytsky University of Management & Law

Proofreaders

Durbak Iryna, Klyuchova Lyudmila, Kovalenko Karina

CONTENTS

Chaikovskiy M. International Legislation about Education of People with Special Needs: Socio-Pedagogical Importance	8
Bondaruk T., Melnychuk N. Theoretical Aspects of Budget Management	18
Muzyka-Stefanchuk O. A. Adaptation of Ukrainian Legislation is to the EU Requirements (on Example of Bank Relations Adjusting)	23
Chernychko T. V., Pugachevska K. Y. Financial Imbalances in the Economy of Ukraine	31
Rekunen T. Arrangement of Work with the Information Resources of the State Fiscal Service of Ukraine	38
Pugachevska K. S., Tisnohuz A. V. Foreign Trade Liberalization: Trends and Vectors	42
Velykanova M. M. Research Methodology of Legal Risks: Theoretical and Philosophical Component	48
Bilan S. V. The Legal Patterns of Referendum Institute Regulation in the Constitutional Law of Foreign Countries	56
Ignatenko I. V. Formation of Legal Regulation of "Green" Urban Development	64
Zozuliak O. I. Legal Construction of Foundation from the Perspective Legislation of Ukraine	72
Myronenko I. V. Legal Nature of Regulations on Neighborliness and Land Easements: General Signs and Distinctions	80
Kravchenko M. G. Status of Implementation of Public Administration Entities of Ukraine Action Plan for the Implementation of the Association Agreement between Ukraine, on One Hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and Their Member States, on the Other Hand, in the Area of Waste Management	88
Savenkova V. G. Adaptational Problems of National Banking Legislation with European Union Requirements (Some Aspects)	98
Maliuha L. Yu. The Adaptation of National Legislation in the Social Sphere to European Standards as a Part of the Modernization of Social Protection in Ukraine	103
Kosmii L. R. Foreign Experience of the Courts Investigations of Individual Labour Disputes	109

Rufanova V. M. Problems of Criminal Responsibility for Incitement to Suicide of Minors	119
Shulgin V. V. Features of Realization of Military Legislation of Ukraine in the Conditions of Reforming of Criminal Justice	124
Hrytsyna O. M. Components of Model of Mental Stability of Heads of State Border of Ukraine	134
Polyuk V. Integral Method of Forming a Military and Border Components of Professional Readiness of the Future Border Guard-Officers	139
Mostovaya E. V. To the Question of the Legal Status of the State Border of Ukraine in International and National Laws Context	146
Kovbasiuk O. O. The Methodical Tools and Applied Aspects of Assessment of Competitiveness of Grain Production Subcomplex of the Region	150

CONTENTS

Чайковський М. Є. Міжнародне законодавство про освіту людей з особливими потребами: соціально-педагогічне значення	8
Bondaruk T., Melnychuk N. Theoretical Aspects of Budget Management	18
Музика-Стефанчук О. А. Адаптація українського законодавства до вимог ЄС (на прикладі регулювання банківських відносин)	23
Черничко Т. В., Пугачевська К. Й. Фінансові дисбаланси в економіці України	31
Rekunen T. Arrangement of Work with the Information Resources of the State Fiscal Service of Ukraine	38
Pugachevska K. S., Tisnohuz A. V. Foreign Trade Liberalization: Trends and Vectors	42
Великанова М. М. Методологія дослідження юридичного ризику: теоретико-світоглядний компонент	48
Білан С. В. Правові моделі регулювання інституту референдуму у конституційному праві зарубіжних країн	56
Ігнатенко І. В. Становлення нормативно-правового регулювання "зеленої" містобудівної діяльності	64
Зозуляк О. І. Правова конструкція установи з позицій перспективного законодавства	72
Мироненко І. В. Правова природа положень про добросусідство та земельних сервітутів: спільні ознаки та відмінності	80
Кравченко М. Г. Стан виконання суб'єктами публічної адміністрації України плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, у сфері управління побутовими відходами	88
Савенкова В. Г. Окремі аспекти проблем адаптації вітчизняного банківського законодавства до вимог Європейського Союзу	98
Малюга Л. Ю. Адаптація національного законодавства у соціальній сфері до європейських стандартів як складова модернізації системи соціального захисту України	103
Косьмій Л. Р. Зарубіжний досвід розгляду індивідуальних трудових спорів судами	109

Руфанова В. М. Проблеми кримінальної відповідальності за доведення до самогубства неповнолітніх	119
Шульгін В. В. Особливості реалізації військового законодавства України в умовах реформування кримінального судочинства держави	124
Грицина О. М. Складові моделі розвитку психічної стійкості керівників органів охорони державного кордону України	134
Полюк В. С. Інтегральна методика формування військової та прикордонної компоненти професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників	139
Мостовая Е. В. К вопросу правового статуса государственной границы Украины относительно норм международного и национального законодательства	146
Ковбасюк О. О. Методичний інструментарій та прикладні аспекти оцінювання конкурентоспроможності зернопродуктового підкомплексу регіону	150
